

**Advies van 19 september 2014
over het ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van het stagereglement
van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF)**

A. Inleiding

1. Mevrouw Sabine LARUELLE, federale Minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen en Landbouw heeft op 23 juni 2014 een schrijven overgemaakt waarin zij de Hoge Raad voor de Economische Beroepen verzoekt om een advies inzake een ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van het stagereglement van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

Dit koninklijk besluit is erop gericht om het bestaande stagereglement, zoals goedgekeurd door het koninklijk besluit van 29 januari 1998 (*Belgisch Staatsblad* van 26 februari 1998) te vervangen.

2. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft de wettelijke taak¹ bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk en reglementair kader dat van toepassing is op de economische beroepen; dit gebeurt via het verstrekken - op eigen initiatief of op verzoek - van adviezen of aanbevelingen aan de regering of aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen.

De Hoge Raad moet verplicht worden geraadpleegd voor elk koninklijk besluit dat wordt genomen in uitvoering van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

In toepassing van artikel 54, § 1, 3^{de} en 5^{de} lid van de wet van 22 april 1999, dient de Hoge Raad zijn advies binnen de drie maanden uit te brengen. Zo niet, wordt de Hoge Raad geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht.

De Koning moet elke afwijking van een eensluidend advies van de Hoge Raad uitdrukkelijk met redenen omkleden.

¹ Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54, § 1, tweede lid van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

B. Algemeen

3. Het verzoek om advies vanwege de Minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen en Landbouw, mevrouw Sabine LARUELLE, van 23 juni 2014 heeft betrekking op een ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van het stagereglement van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten.

De aanleiding voor deze herziening van het stagereglement zijn twee belangrijke wijzigingen in het wettelijke en reglementaire kader voor de leden van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten:

- de integratie, in 1999, van de erkende boekhouders-fiscalisten;
- de integratie, in 2013, van de interne beroepsbeoefenaars, zowel erkende boekhouders als erkende boekhouders-fiscalisten.

4. Het Beroepsinstituut van Boekhouders (BIB) werd in 1992 opgericht, toen het Instituut werd opgenomen in de kaderwet van 1 maart 1976 tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel en van de uitoefening van de dienstverlenende intellectuele beroepen², alsook in het uitvoeringsbesluit van 27 november 1985 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van de beroepsinstellingen die voor de dienstverlenende intellectuele beroepen zijn opgericht.

De kaderwet van 1 maart 1976 tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel en van de uitoefening van de dienstverlenende intellectuele beroepen bevatte toen de wettelijke basis voor de oprichting van het BIB, meer bepaald het koninklijk besluit van 19 mei 1992 houdende de bescherming van de beroepstitel en de uitoefening van het beroep van boekhouder.

Naar aanleiding van de integratie van de "fiscalisten" in de economische beroepen is dit koninklijk besluit opgeheven door artikel 55, § 2 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen. De bepalingen van dit koninklijk besluit zijn opgenomen in de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (Titel VI).

Bij deze gelegenheid zag de Hoge Raad zijn bevoegdheden uitgebreid tot de erkende boekhouders en erkende boekhouders-fiscalisten en kreeg als nieuwe benaming "Hoge Raad voor de Economische Beroepen".

5. Sinds 1999 wordt de werking van het BIBF dus geregeld door een hybride systeem van twee naast elkaar bestaande wetten.

Reeds in zijn jaarverslag 2002-2003³, alsook in zijn advies van 28 december 2005 over de erkenning van interne boekhouders(-fiscalisten)⁴, had de Hoge Raad zich zorgen gemaakt over de hybride situatie waarin het BIBF sinds 1999 verkeerde, als gevolg van het feit dat er twee wetten die de

² Nu de kaderwet betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen, gecodificeerd op 3 augustus 2007.

³ Hoge Raad voor de Economische Beroepen, *Jaarverslag 2002-2003*, « De hervorming van 1999 en haar gevolgen vijf jaar later », pp. 6-7.

⁴ Advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) van 28 december 2005 over de erkenning van interne boekhouders(-fiscalisten), *Jaarverslag HREB 2005*, pp. 95-101 (staat ook op de website van de Hoge Raad, <http://www.cspe-hreb.be/adviezen-en-aanbevelingen-chronologisch-overzicht.php>.)

grondslag van dit instituut vormden, naast elkaar bleven bestaan. De Hoge Raad had dan ook gepleit voor het doorknippen van de band met de kaderwet van 1976 op het moment dat de interne beroepsbeoefenaars zouden geïntegreerd worden.

6. Naar aanleiding van de recente integratie van de “interne” beroepsbeoefenaars in het BIBF via de wet van 25 februari 2013⁵, is de band met de kaderwet tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel en van de uitoefening van dienstverlenende intellectuele beroepen volledig doorgeknipt.

De voornoemde wet van 25 februari 2013 zorgt hiervoor, met dien verstande dat de toepasselijke bepalingen van de wet van 1976 inhoudelijk zijn overgenomen in de wet van 22 april 1999. Bovendien blijven de uitvoeringsbesluiten van de kaderwet gelden als uitvoeringsbesluiten van de wet van 22 april 1999 tot ze worden vervangen en mits ze niet strijdig zijn met deze wet (artikel 15 van de wet van 25 februari 2013).

7. Momenteel blijven er nog vele bepalingen van vóór de wijziging van 2013 gehandhaafd, zolang geen specifieke voorwaarden bij koninklijk besluit zijn vastgelegd (artikel 45, eerste lid van de wet van 22 april 1999, zoals gewijzigd door de wet van 25 februari 2013):

- voor de organisatie en werking van het BIBF gelden de bepalingen van het koninklijk besluit van 27 november 1985 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van de beroepsinstellingen die voor de dienstverlenende intellectuele beroepen zijn opgericht;
- voor de toegang tot het beroep geldt het koninklijk besluit van 29 januari 1998 tot goedkeuring van het Stagerglement van het Beroepsinstituut van Boekhouders (voor advies voorgelegd besluit);
- voor het praktisch bekwaamheidsexamen geldt het koninklijk besluit van 20 januari 2003 betreffende het programma, de voorwaarden en de examenjury voor het praktisch bekwaamheidsexamen⁶;
- voor de uitoefening van het beroep in het kader van een rechtspersoon geldt het koninklijk besluit van 15 februari 2005 betreffende de uitoefening van het beroep van erkend boekhouder en erkend boekhouder-fiscalist in het kader van een rechtspersoon⁷;
- voor het huishoudelijk reglement geldt de beslissing van de Nationale Raad van 6 september 2002 houdende vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten⁸.

Het reglement van plichtenleer, zoals herzien door het BIBF, werd echter door de Nationale Raad van 10 oktober 2013 goedgekeurd. Die plichtenleer is bindend krachtens het in de Ministerraad van 22 oktober 2013 overlegd koninklijk besluit, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 21 november 2013.

⁵ Wet van 25 februari 2013 (I) tot wijziging van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (*Belgisch Staatsblad*, 19 maart 2013).

⁶ Zie hierover de adviezen van de Hoge Raad van 20 juni 2001 en 4 oktober 2004.

⁷ Zie hierover het advies van de Hoge Raad van 24 juni 2003.

⁸ Zie hierover het advies van de Hoge Raad van 27 mei 2002.

C. Vragen in verband met de adviesprocedure

8. Met toepassing van artikel 45/1, § 4 van de wet van 22 april 1999 stelt de Nationale Raad van het BIBF het stagereglement vast. Dit reglement verkrijgt pas bindende kracht na goedkeuring door de Koning, bij een in de Ministerraad overlegd besluit.

De Hoge Raad stelt vast dat noch uit de lezing van de “aanhef” van het ter advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit, noch uit de inleiding van het ter advies voorgelegd ontwerp van reglement, kan worden opgemaakt op welke datum de Nationale Raad van het BIBF het voorstel van stagereglement heeft goedgekeurd dat bedoeld is om het huidige stagereglement van 29 januari 1998 te vervangen.

Men is ervan uitgegaan dat de Minister vanwege het BIBF of de Regeringscommissaris die aan de vergaderingen van de Nationale Raad van het BIBF deelneemt, de zekerheid heeft verkregen dat het voorstel van stagereglement wel degelijk aan de Nationale Raad is voorgelegd en door zijn leden is goedgekeurd. Zo niet heeft het advies van de Hoge Raad geen zin en zou de Minister opnieuw een advies moeten vragen na de goedkeuring van het ontwerp door de Nationale Raad, wil men correct de procedure volgen zoals die blijkt uit de gezamenlijke lezing van artikel 45/1, § 4 en artikel 54 de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

D. Eensluitend advies van de Hoge Raad

9. De Hoge Raad verheugt zich over het initiatief van de Minister en van de Nationale Raad van het BIBF om een aangepast stagereglement uit te werken, dat rekening houdt met de recente reglementering voor interne boekhouders en de evolutie van het beroep van erkend boekhouder(-fiscalist) in het algemeen.

De Hoge Raad is van oordeel dat de aanvullingen en verfijningen die thans aan het stagereglement worden voorgesteld, bij de leden van het BIBF in de uitoefening van hun taken voor een sterker professionalisme zullen zorgen.

De Hoge Raad waardeert de snelheid waarmee de aanpassing van het stagereglement wordt voorgesteld, met de bedoeling ook de “interne” beroepsbeoefenaars te integreren, waarbij terdege rekening gehouden wordt met de specifieke kenmerken van hun statuut.

De Hoge Raad wenst niettemin op de volgende punten te wijzen, die aan bod zijn gekomen bij het onderzoek van het voor advies voorgelegde ontwerpreglement.

D.1. Stagemeester en interprofessionnalisme

10. Net zoals in het vroegere artikel 19 van het stagereglement van het BIBF zijn de stagemeesters voor een kandidaat boekhouder(-fiscalist) lid van het BIBF of van één van de twee overige instituten waarbij de economische beroepsbeoefenaars zijn aangesloten: het IAB of het IBR.

Naar aanleiding van de integratie van de “interne” beroepsbeoefenaars in het BIBF rijst de vraag welke stagemeesters “interne” stagiairs mogen begeleiden: moeten zij verplicht een extern lid van één van de drie instituten (BIBF / IAB / IBR) zijn, of mogen interne leden van het IAB en het BIBF als stagemeester optreden?

Na lezing van artikel 19, § 1 van het ter advies voorgelegd stagereglement komt de Hoge Raad tot het besluit dat ook “interne” leden als stagemeeester mogen optreden. Die interpretatie sluit aan bij de wetteksten, waarin de rol van stagemeeester niet wordt beperkt tot de “externe” beroepsbeoefenaars. Zo stelt het tweede lid van artikel 51 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen meer bepaald dat interne stagiairs hun stage uitsluitend in dienstverband vervullen.

De Hoge Raad heeft vragen bij de verplichte inschrijving sinds ten minste 5 jaar op het tableau van één van de drie instituten. De Hoge Raad onderschrijft weliswaar de nood aan een minimale ervaring om een stagiair correct te kunnen begeleiden, **maar stuurt aan op een overgangsmaatregel, zodanig dat een “intern” boekhouder(-fiscalist) die nog geen 5 jaar op het tableau van het BIBF is ingeschreven maar kan aantonen dat hij over voldoende evenwaardige nuttige ervaring beschikt (van ten minste 5 jaar, zoals voor de overige stagemeeesters geldt), als stagemeeester mag optreden, eventueel mits bepaalde noodzakelijk geachte bijkomende voorwaarden om zeker te zijn dat die aangevoerde ervaring werkelijk “nuttig” is en de kandidaat-stagiair de nodige garanties biedt qua omkadering en begeleiding.** Bij gebrek aan overgangsmaatregel zal men tussen nu en 2018, of zelfs 2019 (dan zal er namelijk 5 jaar zijn verlopen na de inwerkingtreding van de wet van 25 februari 2013 tot wijziging van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen), een beroep moeten doen op “interne” accountants of “externe” boekhouders(-fiscalisten) als stagemeeester.

11. Het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement gaat zeer uitvoerig in op de voorwaarden om als stagemeeester te mogen optreden, met toevoeging van de volgende vereisten:

- artikel 3, § 3, 5°: het dossier voor de aanvraag tot inschrijving op de lijst van de stagiairs omvat “elk ander door het beroepsinstituut noodzakelijk geacht document vanwege ... de kandidaat-stagemeeester”;
- artikel 19, § 3: de kandidaat-stagemeeester met een externe hoedanigheid dient actief te zijn in de beroepspraktijk in hoofdberoep. Als criterium voor het hoofdberoep dient het sociaalrechtelijke criterium te worden gehanteerd voor het bepalen van het sociale statuut (in functie van tijdsbesteding). De Uitvoerende Kamer kan van deze regel afwijken op verzoek van de kandidaat-stagemeeester. Deze moet hiertoe een voldoende beschikbaarheid (in tijd) en een brede beroepservaring kunnen aantonen;
- artikel 19, § 4: de kandidaat-stagemeeesters mogen geen tuchtrechterlijke veroordelingen hebben opgelopen binnen hun beroepsinstituut behoudens indien zij eerherstel verkregen in overeenstemming met de wettelijke voorwaarden;
- artikel 19, § 5: de kandidaat-stagemeeester moet in orde zijn met zijn verplichting betreffende permanente vorming;
- artikel 19, § 6: de kandidaat-stagemeeester met een externe hoedanigheid dient een beroepsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten te hebben die conform is met de deontologische en wettelijke bepalingen ter zake en dient zijn verplichtingen inzake de anti-witwaswetgeving ten aanzien van het Beroepsinstituut te hebben vervuld;
- artikel 19, § 7: de kandidaat-stagemeeester moet in orde zijn met de ledenbijdrage.

Hoewel artikel 2, lid 2 van het ontwerp van stagereglement bepaalt dat dit reglement op elke stagemeeester van toepassing is, **vraagt de Hoge Raad zich af hoe het Beroepsinstituut in de praktijk zal tewerk gaan om aan de nodige gegevens te komen over potentiële stagemeeesters die zijn aangesloten bij het IAB of het IBR.**

De Hoge Raad acht het raadzaam om een procedure uit te werken op grond waarvan kandidaten-stagiairs bij een stagemeeester terecht kunnen, zonder daarom zelf de nodige gegevens te moeten opvragen ingeval de stagemeeester lid is van het IAB of van het IBR.

Volgens de Hoge Raad komen daarvoor twee procedures in aanmerking: het BIBF vraagt het andere instituut om mededeling van de nodige gegevens, of het BIBF vraagt de kandidaat-stagemeester om mededeling van de gegevens die zijn instituut hem heeft verstrekt. Een loutere verklaring op erewoord van de beroepsbeoefenaar lijkt hier niet te kunnen volstaan.

12. De Hoge Raad heeft ook vragen bij de opportuniteit van de bepaling om tijdens de stageperiode de Uitvoerende Kamers op de hoogte te brengen van:

- elke inbreuk op één van de vereisten van artikel 19 die door een ander instituut (IAB of IBR) is vastgesteld, of
- elke definitieve tuchtbeslissing getroffen door de tuchtorganen van een ander instituut (IAB of IBR) tegen één van hun leden die als BIBF-stagemeester optreedt.

D.2. Rol van het Beroepsinstituut bij de selectie van een stagemeester

13. De herziene tekst van artikel 5, § 2 van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement ziet er als volgt uit:

<p>Koninklijk besluit van 29 januari 1998 tot goedkeuring van het stagereglement van het Beroepsinstituut van Boekhouders <i>(Belgisch Staatsblad, 26 februari 1998)</i></p>	<p>Verzoek om advies vanwege Minister LARUELLE</p>
<p>Stagereglement van het Beroepsinstituut van Boekhouders (B.I.B.)</p>	<p>Ontwerp van stagereglement van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten</p>
<p>Artikel 5 (...) § 2. De Kamer aanvaardt al dan niet de door de stagiair voorgestelde stagemeester. <i>Desgevallend zal het Instituut de stagiair helpen bij het vinden van een stagemeester.</i> Het Instituut houdt een lijst bij van de op het tableau ingeschreven boekhouders die aan de voorwaarden van dit besluit beantwoorden en die zich kandidaat stellen om als stagemeester op te treden. (...)</p>	<p>Artikel 5 (...) § 2. De Kamer aanvaardt al dan niet de door de stagiair voorgestelde stagemeester. Het Beroepsinstituut stelt de kandidaat stagiairs instrumenten ter beschikking die het zoeken van een stagemeester vergemakkelijken. Het Instituut houdt een lijst bij van de op het tableau ingeschreven leden die zich kandidaat stellen om als stagemeester op te treden. (...)</p>
<p><i>Cursief gedrukte tekst is bedoeld om te worden geschrapt (of vervangen).</i></p>	<p>Vetjes gedrukte tekst is bedoeld om te worden ingevoegd (in voorkomend geval, ter vervanging van de vroegere tekst)</p>

14. De Hoge Raad betreurt de gedeeltelijke afbouw van de steunmaatregelen vervat in artikel 5, § 2 van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement, waarmee stagekandidaten worden geholpen om een stagemeeester te vinden. Het is immers belangrijk dat het instituut een stuwende rol van algemeen belang op zich neemt, door jongeren te helpen bij hun keuze voor het boekhoudberoep, zeker gelet op de noodzaak om de betrokken “cijferberoepen” te verjongen.

De Hoge Raad is zo vrij de aandacht van de Minister erop te vestigen dat de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, met betrekking tot het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, in artikel 26, lid 3 een nagenoeg identieke maatregel bevat als voorheen in het stagereglement van het BIBF: “*Desgevallend zal de stagecommissie de kandidaat-stagiair bijstaan in het vinden van een stagemeeester*”.

Gelet op de integratie van de “interne” beroepsbeoefenaars in het BIBF is de Hoge Raad van oordeel dat de maatregel van artikel 5, § 2 moet worden geherformuleerd, waarbij weliswaar de “interne” kandidaten voor hulp bij het zoeken naar een stagemeeester zouden worden uitgesloten; dergelijke hulp zou kunnen worden gelijkgesteld met de opdrachten van de VDAB (Vlaams Gewest), Actiris (Brussels Hoofdstedelijk Gewest) of Forem (Waals Gewest) bij het vinden van werkgelegenheid.

De Hoge Raad vraagt zich ook af of het niet wenselijk is om voor het BIBF die maatregel op termijn in te voegen in de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen zelf (eerder dan in een stagereglement), zoals dit nu al in die wet het geval is voor het IAB.

D.3. Mogelijkheid voor de Nationale Raad van het Beroepsinstituut om de stageduur in te korten

15. De herziene tekst van artikel 10 van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement ziet er als volgt uit:

<p>Koninklijk besluit van 29 januari 1998 tot goedkeuring van het stagereglement van het Beroepsinstituut van Boekhouders <i>(Belgisch Staatsblad, 26 februari 1998)</i></p>	<p>Verzoek om advies vanwege Minister LARUELLE</p>
<p>Stagereglement van het Beroepsinstituut van Boekhouders (B.I.B.)</p>	<p>Ontwerp van stagereglement van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten</p>
<p>(...) <i>Artikel 10</i> De Kamer kan vrijstelling van het volgen van de stage toestaan aan de personen die in het buitenland een hoedanigheid bezitten waarvan zij vaststelt dat deze gelijkwaardig is met die van boekhouder, voor zover de wettelijke en reglementaire vereisten voor de toegang tot het beroep in dat land beantwoorden aan die welke met betrekking tot de theoretische kennis en de vakbekwaamheid zijn gesteld voor een</p>	<p>(...) <i>Article 10</i> De Kamer kan vrijstelling van het volgen van de stage toestaan aan de personen die in België of in het buitenland een hoedanigheid bezitten waarvan zij vaststelt dat deze gelijkwaardig is met die van boekhouder(-fiscalist).</p>

<i>boekhouder in België.</i>	
(...)	(...)
<i>Cursief gedrukte tekst is bedoeld om te worden geschrapt (of vervangen).</i>	Vetjes gedrukte tekst is bedoeld om te worden ingevoegd (in voorkomend geval, ter vervanging van de vroegere tekst)

16. De Hoge Raad stelt vast dat de mogelijkheid voor de bevoegde Uitvoerende Kamer van het BIBF om vrijstelling van de stage te verlenen, in het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement verder wordt uitgebreid tot:

- alle personen die in het buitenland een hoedanigheid bezitten waarvan zij vaststelt dat deze gelijkwaardig is met die van erkend boekhouder(-fiscalist);
- alle personen die in België een hoedanigheid bezitten waarvan de Uitvoerende Kamer vaststelt dat deze gelijkwaardig is met die van erkend boekhouder(-fiscalist).

17. Na onderzoek van het wettelijk kader van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, zoals gewijzigd door de wet van 25 februari 2013, stelt **de Hoge Raad vast dat noch de Nationale Raad (via het stagereglement), noch de Uitvoerende Kamer van het BIBF (via het onderzoek van een individueel dossier) gemachtigd is om de stage in te korten of iemand hiervan vrij te stellen.**

De enige bepaling in dit verband in de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen (artikel 50*bis*, § 1) regelt de totale vrijstelling van stage (maar niet van de bekwaamheidsproef) voor bepaalde personen die **in het buitenland**:

- *in een toetreden staat de aldaar voorgeschreven opleidingstitel hebben behaald*, die in het buitenland “gelijkwaardig” is aan de opleidingstitel van boekhouder(-fiscalist);
- *in een toetreden staat waar dergelijke opleidingstitel niet wordt afgegeven*, die blijf geven van een voltijdse beroepservaring van twee jaar in het buitenland, op voorwaarde dat die als “gelijkwaardig” kan worden beschouwd en voldoet aan bepaalde vereisten opgesomd in punt b) van § 1.

18. De Hoge Raad kan bijgevolg geenszins instemmen met het tekstvoorstel voor artikel 10, gelet op de afwezigheid van enige wettelijke basis.

19. Niettemin heeft de Hoge Raad begrip voor de bedenking van de Nationale Raad van het BIBF in verband met kennisoverdracht, bijvoorbeeld wanneer een bedrijfsrevisor of een accountant zijn carrière wil heroriënteren en de titel van erkend boekhouder(-fiscalist) wenst te voeren.

Historisch gezien werd dit in bepaalde gevallen geregeld via zogenoemde bilaterale “overstap”-akkoorden (zoals in 1998 tussen het IBR en het IAB) **voor zover echter**:

- **in de wet flexibiliteit als principe wordt vastgelegd** (voor het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten verwoordt artikel 24, lid 2 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen dit als volgt: “*Het stagereglement bepaalt in welke gevallen, gelet op de vorming en de ervaring van de kandidaat, een inkorting van de duur van de stage kan worden toegestaan*”).
- **de wet bepaalt hoe die beslissing wordt genomen** (voor het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten verwoordt artikel 24, lid 3 van de wet van 22 april 1999 betreffende de

boekhoudkundige en fiscale beroepen dit als volgt: “De inkorting wordt, zowel voor Belgen als voor vreemdelingen, verleend door de Raad”).

20. Het is dan ook belangrijk eerst voor een wettelijke basis te zorgen alvorens een uitvoeringsmaatregel te treffen waarbij aan de Nationale Raad of aan de Uitvoerende Kamers enige manoeuvreerruimte wordt toegestaan.

D.4. Periodieke mededeling van een gedetailleerd verslag over de toepassing van het stagereglement

21. Artikel 24 van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement (zelfde versie als artikel 24 van het stagereglement van 1998) luidt als volgt: “Ten laatste op 30 juni van elk jaar maakt de Raad een gedetailleerd verslag over aan de Minister die de Middenstand onder zijn bevoegdheid heeft, aangaande de toepassing van dit stagereglement tijdens het voorbije jaar. Hierin formuleert zij de opmerkingen en voorstellen die zij nuttig acht”.

De Hoge Raad is van oordeel dat deze – in het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement ongewijzigde - bepaling dient te worden aangepast, want het gaat hier om een overblijfsel van de oorspronkelijke wettelijke basis bij de oprichting van het BIB (het uitvoeringsbesluit van de kaderwet van 1 maart 1976 tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel en van de uitoefening van de dienstverlenende intellectuele beroepen, *in casu* het koninklijk besluit van 19 mei 1992 tot bescherming van de beroepstitel en van de uitoefening van het beroep van boekhouder).

22. De Hoge Raad twijfelt niet aan het belang voor de bevoegde Minister om over dit gedetailleerde periodieke verslag te kunnen beschikken, maar is van oordeel dat het BIBF er zou moeten toe verplicht worden dit verslag ook aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen mee te delen.

Die verplichting geldt overigens al voor beide andere instituten, met name het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten. De terzake relevante reglementaire teksten worden hierna bij uittreksel opgenomen.

- Koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor en tot opheffing van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de **stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren**

Hoofdstuk III. – De Stagecommissie

Artikel 10

De Stagecommissie brengt jaarlijks verslag uit bij de Raad over haar werkzaamheden. Zij formuleert de opmerkingen en voorstellen die zij nuttig acht.

De Raad overhandigt ieder jaar aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een verslag over de activiteiten van de Stagecommissie en over de vormingsactiviteiten die door het Instituut ten behoeve van de stagiairs werden georganiseerd.

- Koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, **de stage** en het bekwaamheidsexamen **van accountant en/of belastingconsulent** (uittreksel)

Titel III. - De stage

Hoofdstuk IX. – Vertegenwoordiging van de stagiairs binnen het Instituut

Artikel 47, lid 7

De Raad overhandigt ieder jaar aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een verslag over de activiteiten van de stagecommissie en over de vormingsactiviteiten die door het Instituut ten behoeve van de stagiairs werden georganiseerd.

D.5. Noodzakelijke verduidelijking van een bepaling uit het ontwerp van stagereglement

22. De Hoge Raad heeft kennis genomen van het voorschrift van artikel 6, § 4 van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement, dat als volgt luidt: *“De stagiair kan niet op zelfstandige basis prestaties leveren voor zijn werkgever”* maar blijft in het ongewisse over de draagwijdte hiervan: geldt dit voor alle stagiairs of enkel voor “interne” stagiairs of enkel voor “externe” stagiairs?

Hier dient duidelijk te worden aangegeven “Zowel de interne als externe stagiair”, zo niet “De interne stagiair” of “De externe stagiair”, zodanig dat de draagwijdte van dit voorschrift vaststaat, want blijktbaar is het de bedoeling schijnzelfstandigen te weren.

D.6. Noodzakelijke verduidelijking van bepaalde uitdrukkingen in het ontwerp van stagereglement

23. De Hoge Raad blijft in het ongewisse over de draagwijdte van de uitdrukking “expert-comptable – conseil fiscal IEC” / “accountant-belastingconsulent IAB” die voorkomt in artikel 19, § 1 en artikel 19, § 2 van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement.

Worden met deze uitdrukking de leden van het IAB bedoeld die beide titels voeren, dan wel de leden van het IAB die – naar keuze – één van beide hoedanigheden bezitten?

Bedoelt men een accountant of een belastingconsulent zonder verder onderscheid, dan zijn de in het koninklijk besluit van 8 april 2003 betreffende het toelatingsexamen, de stage en het bekwaamheidsexamen van accountant en/of belastingconsulent gehanteerde termen “expert-comptable et/ou conseil fiscal” / “accountant en/of belastingconsulent”.

Bedoelt men daarentegen enkel de leden van het IAB die de titel van accountant (expert-comptable) en mogelijk ook die van belastingconsulent (conseil fiscal) voeren, dan is de vraag terecht of het onderscheid tussen “accountant IAB” en “accountant / belastingconsulent IAB” wel opportuun is, want met de eerste uitdrukking worden alle beroepsbeoefenaars bedoeld, enerzijds, en de uitdrukking zoals hier gehanteerd komt totnogtoe in geen enkele reglementaire of wettelijke tekst voor, anderzijds.

Mocht de uitdrukking “expert-comptable – conseil fiscal IEC” / “accountant-belastingconsulent IAB” niettemin behouden blijven, dan dient de draagwijdte hiervan in artikel 1 van het ter advies

voorgelegde ontwerp van stagereglement te worden toegelicht, wil men elke betwisting van de juridische draagwijdte van die bepaling vermijden.

Het lijkt de Hoge Raad niet discriminerend de “zuivere” belastingconsulenten (die overigens niet de titel van accountant voeren) te weren uit de voorwaarden om als stagemeester voor BIBF-stagiairs te fungeren, want belastingconsulenten hebben niet het recht om boekhoudopdrachten uit te voeren indien zij niet beide titels bezitten (accountant en belastingconsulent).

24. De Hoge Raad verzoekt de Minister om de toevoeging, in artikel 1 van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement, van een omschrijving van de uitdrukking “instituten van de economische beroepen” (“les instituts des professions économiques”), die voorkomt in artikel 20 en die inhoudelijk enkel kan worden begrepen in het licht van het toepassingsbereik van de opdrachten van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen. De rol van Hoge Raad is inderdaad intrinsiek verbonden met het bestaan van de beroepsinstituten, maar voor een beroepsbeoefenaar is de precieze draagwijdte van die uitdrukking niet zomaar vanzelfsprekend.

De volgende omschrijving zou kunnen worden gehanteerd:

de instituten van de economische beroepen: het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR), het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

D.7. Formele aspecten

25. De Hoge Raad vestigt de aandacht op een inhoudelijk verschil tussen de Franse en Nederlandse versie van artikel 19, § 2 van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement.

In de Franse versie van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement dient op twee plaatsen het woord “externe” te worden toegevoegd, wil men beide versies coherent met elkaar maken (de toevoegingen zijn onderstreept):

“§ 2. Le candidat maître de stage qui veut se présenter comme maître de stage pour un stagiaire externe IPCF devra être comptable externe agréé IPCF, comptable-fiscaliste externe agréé IPCF, expert-comptable externe IEC, expert-comptable - conseil fiscal externe IEC ou réviseur d’Entreprises IRE.”

26. De Hoge Raad vestigt de aandacht van de Minister erop dat in de Franse versie van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement, de correcte benaming zou dienen te worden gehanteerd, namelijk “réviseur d’entreprises” in de plaats van “réviseur d’entreprise” (beide aanpassingen zijn onderstreept).

Dit is het geval in de volgende artikels:

- artikel 1, 8° en
- artikel 19, § 1.

27. De Hoge Raad vestigt de aandacht van de Minister er ook op dat in de Franse versie van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement, het woord “signée” zou dienen te worden

vervangen door “signé” (het gaat immers om de ondertekening van de omschrijving van het takenpakket: “descriptif de la fonction”) in artikel 3, § 4, 1°.

28. Ten slotte wenst de Hoge Raad erop te wijzen dat aan het begin van artikel 15 van het ter advies voorgelegde ontwerp van stagereglement, de woorden “§ 1” in de Nederlandse versie en “§ 1^{er}” in de Franse versie dienen te worden geschrapt, aangezien § 2 is weggefallen.